

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun lain 1 ja 2 §:n ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 22 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamista koskevia säännöksiä siten, että työterveyshuollon tilakäynnistä tai työpaikkaselvityksestä aiheutuvat kustannukset korvattaisiin valtion varoista samoin periaattein siitä riippumatta, onko tilakäynnin tai työpaikkaselvityksen toteuttajana terveyskeskus vai yksityinen työterveyshuollon palvelujen tuottaja. Korvausten perusteena olisi se enimmäismäärä, joka voidaan sairausvakuutuslain perusteella maatalousyrittäjälle korvata. Lisäksi maatalousyrittäjien tapatur-

mavakuutuslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kaikkien työterveyshuollon palvelujen tuottajien tulisi antaa Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitokselle tiedot työterveyshuoltoon kuuluvista maatalousyrittäjistä vakuutusmaksualennusjärjestelmän toimeenpanoa varten.

Esitys liittyy valtion vuoden 2009 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsitellä sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009.

PERUSTELUT

1. Nykytila

Työterveyshuoltopalveluiden järjestäminen

Maatalous on tapaturma- ja ammattitautitilastojen perusteella riskialtis elinkeino. Maatalousyrittäjillä työterveyshuolto on keskeisessä asemassa maatalousyrittäjien työkyvyn säilymisen ja ylläpidon kannalta sekä tapaturmien ja ammattitautien torjunnassa. Maatalousyrittäjän työterveyshuoltoon kuuluu työterveyshuoltolain (1383/2001) 12 §:n mukainen ehkäisevä toiminta sekä mainitun lain 14 §:n mukainen sairaanhoito ja muu terveydenhuolto. Ehkäisevä työterveyshuolto koostuu työoloselvityksestä, johon kuuluu tilakäynti ja työoloaastattelu, sekä terveystarkastuksesta.

Maatalousyrittäjä voi liittyä työterveyshuoltoon tekemällä työterveyshuoltosopimuksen kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämän terveyskeskuksen kanssa tai työterveyshuoltolain 7 §:n 2 ja 3 kohdassa tarkoitetun työterveyshuollon palvelujen tuottajan kanssa. Työterveyshuoltoon liittyminen on maatalousyrittäjälle vapaaehtoista. Työterveyshuoltoon liittynyt maatalousyrittäjä saa maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) perusteella 20 prosentin suuruisen alennuksen tapaturmavakuutusmaksusta. Alennuksen saaminen edellyttää, että vakuutetun yritykseen tehdään tilakäynti hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaisesti eli vähintään neljän vuoden välein.

Kansanterveyslain (66/1972) 14 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaan kunnan tulee järjestää yrittäjille työterveyshuoltolain 12 §:ssä tarkoitettua työterveyshuoltoa. Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (733/1992) 4 §:n mukaan kunta voi järjestää työterveyshuoltopal-

velut muun muassa hoitamalla toiminnan itse, sopimuksin yhdessä muun kunnan kanssa tai olemalla jäsenenä toimintaa hoitavassa kuntayhtymässä. Lisäksi kunta voi järjestää työterveyshuoltopalvelut esimerkiksi ostopalvelusopimuksella yksityiseltä palvelujen tuottajalta tai antamalla palvelun käyttäjälle palvelusetelin, jolla kunta sitoutuu maksamaan palvelun käyttäjän kunnan hyväksymältä yksityiseltä palvelun tuottajalta hankimat palvelut kunnan päätöksellä asetettuun setelin arvoon asti.

Maatalousyrittäjä voi tehdä työterveyshuoltosopimuksen myös suoraan työterveyshuoltolain 7 §:n 2 ja 3 kohdassa tarkoitetun yksityisen palvelujen tuottajan kanssa. Yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain (152/1990) 2 §:n momentin mukaan palvelujen tuottajalla tarkoitetaan yksittäistä henkilöä, taikka yhtiötä, osuuskuntaa, yhdistystä tai muuta yhteisöä taikka säätiötä, joka ylläpitää terveydenhuollon palveluja tuottavaa yksikköä.

Vuonna 2007 työterveyshuoltoon kuului noin 38 prosenttia maatalousyrittäjien eläkelain (1280/2006) nojalla vakuutetuista maatalousyrittäjistä. Suurin osa maatalousyrittäjistä oli tehnyt työterveyshuoltosopimuksen kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämän terveyskeskuksen kanssa. Maatalousyrittäjien tekemistä 32 755:stä työterveyshuoltosopimuksesta vain 120 oli tehty yksityisten palvelujen tuottajien kanssa. Työterveyshuoltoon kuuluvasta 21 000 maatilasta 75 kuului yksityiseen työterveyshuoltoon.

Työterveyshuollosta aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Maatalousyrittäjällä, joka on järjestänyt itselleen työterveyshuollon tekemällä työter-

veyshuoltosopimuksen terveyskeskuksen tai muun työterveyshuollon palvelujen tuottajan kanssa, on oikeus saada työterveyshuolto-toiminnasta aiheutuneista tarpeellisista ja kohtuullisista kustannuksista korvausta sairausvakuutuslain (1224/2004) nojalla.

Sairausvakuutuslain nojalla voidaan korvata enintään 60 prosenttia ehkäisevään työterveyshuoltoon liittyvistä kustannuksista. Sairausvakuutuslain 13 luvun 5 §:n mukaan maatalousyrittäjälle maksettava korvaus ei voi kuitenkaan ylittää Kansaneläkelaitoksen vahvistamaa vuotuista laskennallista kustannusten enimmäismäärää, joka vahvistetaan hyvän työterveyshuoltokäytännön toteuttamiseksi tarpeellisten voimavaratekijöiden perusteella. Enimmäismäärän määrittämisestä säädetään sairausvakuutuslain 13 luvun 6 §:ssä ja valtioneuvoston asetuksessa (1338/2004). Kansaneläkelaitos on vahvistanut yrittäjän ehkäisevän työterveyshuollon kustannuksille ja korvauksille kaksi vuotuista enimmäismäärää. Jos toimintaan sisältyy tilakäynti tai työpaikkaselvitys, kustannusten enimmäismäärä on vuonna 2008 724,34 euroa, josta korvauksen enimmäismäärä on 434,60 euroa vuodessa. Jos ehkäisevään työterveyshuoltoon ei sisälly tilakäyntiä tai työpaikkaselvitystä, kustannusten enimmäismäärä on 362,17 euroa ja korvausten enimmäismäärä 217,30 euroa vuodessa.

Terveyskeskusta ylläpitävällä kunnalla tai kuntayhtymällä on sairausvakuutuslain 13 luvun 8 §:n perusteella oikeus saada Kansaneläkelaitokselta korvausta työterveyshuoltopalvelujen kustannuksista, jos palvelut on annettu maatalousyrittäjälle kansanterveyslain 14 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaisesti. Korvausta suoritetaan enintään se määrä, jonka Kansaneläkelaitos olisi velvollinen suorittamaan vastaavana korvauksena maatalousyrittäjälle. Kunnan on annettava Kansaneläkelaitokselle tilitys työterveyshuoltokustannuksista kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun työterveyshuoltopalvelut on annettu. Käytännössä maatalousyrittäjän ei tarvitse itse hakea korvausta Kansaneläkelaitokselta silloin, jos hän on tehnyt työterveyshuoltosopimuksen terveyskeskuksen kanssa. Työterveyshuoltopalvelujen tuottajasta riippumatta yrittäjä hakee aina itse korvausta työterveyshuoltoon liittyvistä omista matkoistaan, työ-

paikalle hankituista ensiapuvälineistä ja ensiapukoulutuksen kustannuksista, jos kouluttajana toimii muu kuin oma palvelujen tuottaja.

Jos maatalousyrittäjä on tehnyt työterveyshuollosta sopimuksen työterveyshuoltolain 7 §:n 2 ja 3 kohdassa tarkoitettua yksityisen palvelun tuottajan kanssa, maatalousyrittäjän hakee kustannuksista korvausta Kansaneläkelaitokselta sairausvakuutuslain 15 luvun 5 §:n 1 momentin mukaisesti kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun yrittäjä on maksanut palvelut. Korvaus maksetaan suoraan maatalousyrittäjälle.

Maatalousyrittäjien työterveyshuollon tilakäynnit

Maatalousyrittäjien työterveyshuollossa tilakäynnit ovat toiminnan perusta. Työterveyshuoltotoiminnan tavoitteet, suunnittelu ja seuranta tulisi maatalousyrittäjien työterveyshuollossa laatia tilojen työolojen ja niiden aiheuttamien terveysriskien perusteella. Hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaan tilakäynti tulisi tehdä vähintään neljän vuoden välein, tarvittaessa useamminkin. Tilakäynti on edellä todetun tavoin myös maatalousyrittäjän tapaturmavakuutusmaksualennuksen edellytys.

Vuoden 2005 alusta voimaan tulleella maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) muuttamisesta annetulla lailla (1028/2004) maatalousyrittäjien työterveyshuoltotoiminnan tehostamiseksi Maatalousyrittäjien eläkelaitokseen perustettiin maatalousyrittäjien työterveyshuollon tilakäyntirekisteri. Rekisterin avulla edistetään työterveyshuollon tilakäyntien toteuttamista työterveyshuoltoyksiköiden tekemien työterveyshuoltosuunnitelmien mukaisesti. Vuonna 2007 voimaantulleella maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain muuttamisesta annetulla lailla (1415/2006) pyrittiin edistämään tilakäyntien toteuttamista siten, että eläkelaitoksen tehtäväksi annettiin seurata käyntien toteutumista ja tarvittaessa huolehtia työpaikkakäynnin toteuttamisesta työterveyshuollon asiantuntijan pätevyyden hankkineen maatalouden asiantuntijan suorittamana työpaikkakäyntinä. Toimenpiteiden seurauksena vuonna 2007 teh-

tiin lähes 5700 tilakäyntiä, joista työterveys- huollon palvelun tuottajat tekivät 5000 tilakäyntiä ja maatalouden asiantuntijat 700 tilakäyntiä.

Tilakäyntien ja työpaikkaselvitysten osalta maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun lain (859/1984) 1 §:ssä on erityissäännös siitä, että tilakäynnin tai työpaikkaselvityksen toteuttajana ollessa terveyskeskus valtion varoista maksetaan se osuus kustannuksista, jota ei ole korvattu sairausvakuutuslain nojalla. Korvauksen myöntää Kansaneläkelaitos ja se maksetaan suoraan kunnalle tai kuntayhtymälle heidän tekemänsä tilityksen perusteella. Maatalouden asiantuntijan työterveyshuoltoyksikön toimeksiannon perusteella suorittama tilakäynti on osa työterveyshuollon normaalia toimintaa ja siitä aiheutuneet kustannukset korvataan sairausvakuutuslain työterveyshuoltokustannusten säännösten lisäksi myös maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun lain perusteella.

Terveyskeskusten suorittamien tilakäyntien osalta kustannusten määrää säännellään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa (734/1992) sekä sen nojalla annetussa asetuksessa (912/1992). Terveyskeskuksen työterveyshuoltopalvelujen maksujen perusteena käytetään hyvän työterveyshuoltokäytännön toteuttamisesta aiheutuvia tarpeellisia ja kohtuullisia kustannuksia. Maksut eivät saa ylittää palvelujen tuottamisesta kunnalle keskimäärin aiheutuneita todellisia kustannuksia. Maksuja koskevat säännökset eivät koske yksityisten työterveyshuoltopalvelujen tuottajia.

Jos kunta järjestää vastuulleen kuuluvat sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät hankkimalla palvelut ostopalvelusopimukseen perustuen työterveyshuoltolain 7 §:n 2 ja 3 kohdan mukaisesti, palvelujen tuottajaksi katsotaan tällöin terveyskeskus, ja kustannusten korvaamiseen sovelletaan terveyskeskusta koskevia säännöksiä myös valtion osuuden osalta. Maatalousyrittäjä tekee kunnan kanssa sopimuksen työterveyshuoltopalveluiden järjestämisestä. Kunta laskuttaa palvelut yrittäjältä, vastaa palveluiden sisällöstä ja tekee palveluista tilityksen Kansaneläkelaitokselle.

Tässä tapauksessa yksityisen palvelujen tuottajan tekemän tilakäynnin ja työpaikkaselvityksen kustannukset ovat maatalousyrittäjälle maksuttomia.

Mainittu säännös kustannusten korvaamisesta ei koske yksityistä työterveyshuoltopalvelujen tuottajaa silloin, jos maatalousyrittäjä ostaa työterveyshuollon palvelut suoraan kyseiseltä tuottajalta. Jos tilakäynnin tai työpaikkaselvityksen toteuttaa yksityinen palvelun tuottaja, maatalousyrittäjän on itse maksettava tilakäynnistä tai työpaikkaselvityksestä aiheutuvat kustannukset siltä osin, kuin niitä ei korvata sairausvakuutuslain nojalla. Yksityisten työterveyshuoltopalvelujen tuottajien toimesta tilakäyntejä ei juurikaan toteuteta. Vuonna 2006 yksityiset työterveyshuollon palveluiden tuottajat tekivät vain kymmenen ja vuonna 2007 kuusi työterveyshuollon tilakäyntiä.

2. Ehdotetut muutokset

Hallitusohjelman mukaan maatalousyrittäjien työhyvinvointia edistetään kehittämällä työterveyshuollon palvelujen toimivuutta ja parantamalla palvelujen saatavuutta. Korvausjärjestelmää kehitetään niin, että maatalousyrittäjät voivat hankkia työterveyshuoltopalvelut vaihtoehtoisesti yksityiseltä palveluntuottajalta.

Tilakäyntien ja työpaikkaselvityksen osalta kustannukset korvataan nykyisin eri tavalla riippuen siitä, onko tilakäynnin toteuttajana terveyskeskus vai yksityinen palvelujen tuottaja. Jotta hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti maatalousyrittäjien työterveyshuollossa voitaisiin lisätä työterveyshuoltopalvelujen hankkimista yksityisiltä palvelujen tuottajilta, ehdotetaan tilakäynneistä ja työpaikkaselvityksistä aiheutuvien kustannusten korvaamista valtion varoista koskevia säännöksiä muutettavaksi siten, ettei kustannusten korvaamiseen valtion varoista vaikuttaisi se, onko tilakäynnin tai työpaikkaselvityksen toteuttajana kunnan tai kuntayhtymän ylläpitämä terveyskeskus vai työterveyshuoltolain 7 §:n 2 ja 3 kohdissa määritelty palvelujen tuottaja.

Maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion va-

roista annetun lain 1 ja 2 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös työterveyshuoltolain 7 §:n 2 ja 3 kohdissa määriteltyjen palvelujen tuottajien tekemistä tilakäynneistä aiheutuneista kustannuksista voitaisiin myöntää korvaus valtion varoista. Valtion korvaus tilakäynneistä tai työpaikkaselvityksistä suoritettaisiin yhdenmukaisesti yrittäjäkohtaisen kustannuksen enimmäismäärän rajoissa riippumatta siitä, kuka työterveyshuoltopalvelut tuottaa. Maatalousyrittäjien työterveyshuollon toimintamallin mukaan tilakäynti tai työpaikkaselvitys tehdään joka neljäs vuosi. Tilakäynti on mahdollista tehdä myös silloin, kun maatalousyrittäjän työoloissa tai terveydentilassa tapahtuu oleellisia muutoksia esimerkiksi tuotantosuunnan muutos, sukupolvenvaihdos, yrittäjä tulee vajaakuntoiseksi tai tarvitaan kuntoutustarpeen arviointia.

Kansaneläkelaitos määrittelee sairausvakuutuslain 13 luvun 6 §:n ja valtioneuvoston asetuksen 1338/2004 perusteella työterveyshuoltolain 12 §:n mukaisen tilakäynnin tai työpaikkaselvityksen vuotuisen yrittäjäkohtaisen enimmäismäärän. Ehdotuksen mukaan valtion varoista maksettaisiin enintään Kansaneläkelaitoksen vuosittain vahvistaman yrittäjäkohtaisen enimmäismäärän mukainen kustannus, josta vähennetään sairausvakuutuslain mukainen korvaus. Kuten nykyisin, enimmäismäärä määritettäisiin aina maatalousyrittäjäkohtaisesti, ei tilakohtaisesti. Ehdotettavan lainmuutoksen yhteydessä Kansaneläkelaitoksen vahvistamien enimmäismäärien käyttöä on tarkoitus täsmentää koskemaan kaikkia työterveyshuoltolain 3 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuja yrittäjiä siten, että tilakäyntien tai työpaikkaselvityksien kustannuksien korvaamisessa sovelletaan nykyisin käytössä olevaa korkeampaa enimmäismäärää ja terveystarkastuksien sekä muun ehkäisevän toiminnan kustannusten korvaamisessa nykyisin käytössä olevaa alemmaa enimmäismäärää. Jos samana vuonna tehdään tilakäynti ja terveystarkastus, sovelletaan tilakäynnistä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen tilakäyntejä koskevaa korkeampaa enimmäismäärää ja terveystarkastuksesta aiheutuviin kustannuksiin terveystarkastuksia koskevaa alemmaa enimmäismäärää.

Valtion varoista maksettavan korvauksen

osalta korvauksen hakemismenettely noudattaisi sairausvakuutuslaissa säädettyjä yleisiä periaatteita työterveyshuoltokustannusten korvaamisesta. Jos tilakäynnin tekijänä olisi terveyskeskus, Kansaneläkelaitos maksaisi korvauksen suoraan kunnalle tai kuntayhtymälle tilityksen perusteella. Jos palvelujen tuottajana olisi työterveyshuoltolain 7 §:n 2 ja 3 kohdassa tarkoitettun sopimuksen perusteella yksityinen palvelujen tuottaja, korvausta hakisi maatalousyrittäjä ja se maksettaisiin suoraan hänelle. Korvauksen hakemismenettelystä ehdotetaan otettavan säännös maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun lain 2 §:ään.

Lain 1 §:n 3 momentissa säädettäisiin Työterveyslaitokselle valtion varoista korvattavista keskusyksikön perustamisesta aiheutuvista kustannuksista ja lain 1 §:n 4 momentissa yksikön oikeudesta periä palveluista maksuja ja palkkioita. Ehdotetut lainkohdat vastaavat voimassa olevan lain 1 §:n 2 ja 3 momenttia.

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 17 §:n 4 momentin perusteella maatalousyrittäjän tapaturmavakuutusmaksua alennetaan 20 prosentilla, jos maatalousyrittäjä on vakuutusmaksun kohdistumisvuotta edeltävän lokakuun 1 päivänä kuulunut työterveyshuoltolaissa tarkoitettun työterveyshuollon piiriin ja tilalla tehdään tilakäynti vähintään neljän vuoden välein. Alennuksen myöntämiseksi Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksella on oikeus saada terveyskeskuksilta tarvittavat tiedot työterveyshuoltoon kuuluvista maatalousyrittäjistä. Alennusjärjestelmän toimeenpanoa varten tarvitaan tieto työterveyshuoltoon liittymispäivästä sekä tilakäynnin toteuttamisesta. Jotta maatalousyrittäjän tapaturmavakuutusmaksua voitaisiin alentaa myös silloin, kun tilakäynnin toteuttajana on yksityinen työterveyshuoltopalveluiden tuottaja, maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 22 §:n 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksella olisi oikeus saada alennusjärjestelmää varten tarvittavat tiedot työterveyshuoltolain 7 §:ssä tarkoitetuilta työterveyshuollon palvelujen tuottajilta. Lainkohtaan ehdotetaan lisättäväksi myös maininta siitä, että tapaturmavakuutus-

laitoksella olisi oikeus saada edellä mainitut tiedot maksutta, vastaavasti kuten maatalousyrittäjän eläkelain 144 §:ssä säädetään työterveyshuollon palvelujen tuottajien maatalousyrittäjien työterveyshuollon tilakäyntirekisteriin luovuttamien tietojen osalta.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksen tavoitteena on mahdollistaa maatalousyrittäjien työterveyshuollon tilakäyntien toteuttaminen nykyistä enemmän myös yksityisten palvelujen tuottajien toimesta. Ehdotetun lainmuutoksen arvioidaan lisäävän maatalousyrittäjien halukkuutta tehdä työterveyshuoltosopimus yksityisen palvelujen tuottajan kanssa. Myös yksityisten työterveyshuoltopalvelujen saatavuuden arvioidaan lisääntyvän kysynnän lisääntyessä. Ehdotettu lakimuutos tukee myös maatalousyrittäjän mahdollisuutta vaikuttaa työterveyshuoltopalveluiden sisältöön ja niistä aiheutuneisiin kustannuksiin. Tehokkaasti toimivan maatalousyrittäjien työterveyshuollon odotetaan pitkällä aikavälillä alentavan sosiaaliturvajärjestelmän kustannuksia maatalousyrittäjien työterveyden parantumisen myötä.

Ehdotetulla lainmuutoksella ei arvioida olevan valtion talouden kannalta merkittäviä kustannusvaikutuksia, koska ehdotuksen mukaan työterveyshuoltosuunnitelmien mukaan toteutettavat tilakäynnit korvattaisiin jatkossa samoin periaattein siitä riippumatta, suoritaako tilakäynnin terveyskeskus vai yksityinen palvelujen tuottaja. Korvattavien kustannusten mahdollinen lisääntyminen voisi joutua lähinnä kattavuuden lisääntymisestä eli työterveyshuoltopalvelujen lisääntyvästä käytöstä työterveyshuoltolain tavoitteiden mukaisesti. Vuonna 2007 yksityiseen työterveyshuoltoon kuului 75 maatilaa. Hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaan tilakäynti tulee tehdä vähintään joka neljäs vuosi, jolloin tilakäyntejä tulisi tehtäväksi yksityisellä sektorilla noin 20 vuosittain. Näistä aiheutuisi lisäkustannuksia valtiolle arviolta 4 000 euroa. Jos työterveyshuoltopalvelujen käyttö lisääntyisi yksityisten palvelujen osalta pidemmällä aikavälillä siten, että tilakäyntejä tehtäisiin 100 vuosittain, valtiolle aiheutuisi kustannuksia 20 000 euroa.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä Kansaneläkelaitoksen, Maatalousyrittäjien Eläkelaitos Mela:n ja Maa- ja Metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry:n kanssa.

Esityksestä on pyydetty lausunto MTK ry:lta, Mela:lta, Kansaneläkelaitokselta sekä Työterveyslaitokselta. Lausunnonantajat pitivät tarpeellisenä ehdotusta siitä, että työterveyshuollon tilakäynnin kustannukset korvattaisiin samoin periaattein siitä riippumatta, onko palvelun tuottajana terveyskeskus vai yksityinen työterveyshuollon palveluiden tuottaja. Työterveyslaitos ja MTK kiinnittivät kuitenkin huomiota valtion varoista maksettavan korvauksen rajoittamiseen Kansaneläkelaitoksen vahvistamaan enimmäismäärään. Jossain tilanteissa tilakäynneistä aiheutuneet kustannukset voivat lausunnonantajien mukaan nousta vahvistettuja enimmäismääriä korkeammiksi, jolloin osa tilakäynnin kustannuksista jää maatalousyrittäjän maksettavaksi. Lisäksi Työterveyslaitoksen mukaan yksityisen palveluiden tuottajan suorittaman tilakäynnin kustannusten korvaamiseen sovellettava hakemusmenettely saatetaan kokea hankalaksi, minkä vuoksi korvausta ei haeta.

Ehdotettujen lainmuutosten tavoitteena on parantaa maatalousyrittäjien mahdollisuuksia vaikuttaa työterveyshuollon sisältöön ja siitä aiheutuviin kustannuksiin. Maatalousyrittäjän olisi siten myös seurattava kustannuksia yrittäjäkohtaisten enimmäismäärien rajoissa. Korvaustilastojen perusteella tilakäynneistä korvattavat kustannukset ovat pääsääntöisesti jääneet Kansaneläkelaitoksen vahvistamia yrittäjäkohtaisia enimmäismääriä pienemmiksi. Lisäksi lainmuutoksen yhteydessä Kansaneläkelaitoksen vahvistamia yrittäjäkohtaisia enimmäismääriä on tarkoitus tämentää kohdassa 2 kuvatuin tavoin siten, että vuosittain vahvistettaisiin erikseen enimmäismäärät tilakäynnille ja työpaikkaselvitykselle sekä muulle ehkäisevälle työterveyshuollolle, kuten terveystarkastuksille. Näin ollen tilakäyntivuonna tehdyt muut ehkäisevän työterveyshuollon toimenpiteet eivät enää rajoita tilakäynnistä korvattavien kustannusten määrää. Ehdotettujen lainmuutosten toteutuessa niiden sisällöstä ja vaikutuk-

sista sekä uusista menettelyistä on tiedotettava laajasti.

5. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009. Lakeja sovellettaisiin niihin tilakäynteihin, jota toteutetaan lain voimaantulon jälkeen.

6. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy vuoden 2009 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsitellä sen yhteydessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

1.

Laki**maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista 14 päivänä joulukuuta 1984 annetun lain (859/1984) 1 ja 2 §, sellaisena kuin niistä on 1 § osaksi laissa 1042/1998, seuraavasti:

1 §

Työterveyshuoltolain (1383/2001) 3 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettua maatalousyrittäjää koskevasta työterveyshuoltolain 12 §:n mukaiseen työterveyshuoltoon kuuluvasta tilakäynnistä tai työpaikkaselvityksestä aiheutuneet kustannukset korvataan valtion varoista. Korvauksesta vähennetään se määrä, joka korvataan sairausvakuutuslain (1224/2004) nojalla.

Valtion varoista korvataan enintään Kansaneläkelaitoksen sairausvakuutuslain 13 luvun 6 §:n nojalla vuosittain vahvistaman vuosittaisen yrittäjäkohtaisen enimmäismäärän perusteena oleva kustannus, josta vähennetään sairausvakuutuslain mukainen korvaus.

Valtion varoista korvataan lisäksi Työterveyslaitokselle sen Kansaneläkelaitokselle tekemän tilityksen perusteella maatalousyrittäjien työterveyshuoltoa ohjaavan keskusyksikön toiminnasta aiheutuvat tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset siltä osin kuin ne ovat enintään 10 prosenttia maatalousyrittäjien työterveyshuollon kokonaiskustannuksista.

Maatalousyrittäjien työterveyshuoltoa ohjaavalla keskusyksiköllä on oikeus periä maatalousyrittäjään kohdistamistaan palveluista maksuja ja palkkioita. Maatalousyrittä-

jään kohdistetuista palvelutuotannon maksuista maatalousyrittäjällä tai kunnalla on oikeus saada korvaus siten kuin sairausvakuutuslain 13 luvussa säädetään.

2 §

Tässä laissa tarkoitettut korvaukset myöntää ja maksaa Kansaneläkelaitos. Kun työterveyshuollon palveluiden tuottajana on kunta tai kuntayhtymä, tilakäynnistä ja työpaikkaselvityksistä aiheutuneet kustannukset korvataan kunnalle tai kuntayhtymälle sen tekemän tilityksen perusteella. Jos palvelujen tuottajana on työterveyshuoltolain 7 §:n 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu työterveyshuoltopalvelujen tuottaja, tilakäynnistä ja työpaikkaselvityksestä aiheutuneet kustannukset korvataan hakemuksen perusteella maatalousyrittäjälle. Korvauksen hakemiseen sovelletaan, mitä sairausvakuutuslain 15 luvun 5 §:ssä säädetään työterveyshuoltokorvauksen hakemisesta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehdyn tilakäynnin ja työpaikkaselvityksen kustannusten korvaamiseen sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa ollutta lakia.

2.

Laki**maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 22 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 23 päivänä joulukuuta 1981 annetun maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) 22 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1043/1998, seuraavasti:

22 §

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 22 §:n 4 momentilla on oikeus saada maksutta työterveys-
huollon palvelujen tuottajilta tämän lain
17 §:n 4 momentissa tarkoitetun vakuutus-

maksujärjestelmän toimeenpanoa varten tarvittavat tiedot työterveyshuoltoon kuuluvista maatalousyrittäjistä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 200 .

Helsingissä 15 päivänä syyskuuta 2008

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Liisa Hyssälä*

1.

Laki**maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista 14 päivänä joulukuuta 1984 annetun lain (859/1984) 1 ja 2 §, sellaisena kuin niistä on 1 § osaksi laissa 1042/1998, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Jos terveyskeskuksesta on tehty työterveyshuoltolain (743/78) 2 §:ssä säädettyyn työterveyshuoltoon kuuluva tilakäynti tai työpaikkaselvitys, joka koskee työterveyshuoltolaissa tarkoitetusta yrittäjästä ja muusta omaa työtään tekevästä annetun asetuksen (87/78) 1 §:ssä tarkoitettua maatalousyrittäjää, korvataan tästä aiheutuneet kustannukset terveyskeskusta ylläpitävälle kunnalle tai kuntaliitolle valtion varoista. Sanotusta korvauksesta vähennetään se määrä, joka korvataan sairausvakuutuslain (364/63) nojalla kunnalle tai kuntainliitolle.

Valtion varoista korvataan sen lisäksi mitä edellä 1 momentissa säädetään Työterveyslaitokselle sen kansaneläkelaitokselle tekemän tilityksen perusteella maatalousyrittäjien työterveyshuoltoa ohjaavan keskusyksikön toiminnasta aiheutuvat tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset siltä osin kuin ne ovat enintään 10 prosenttia maatalousyrittäjien työterveyshuollon kokonaiskustannuksista.

Maatalousyrittäjien työterveyshuoltoa ohjaavalla keskusyksiköllä on oikeus periä maatalousyrittäjään kohdistamistaan palve-

Ehdotus

1 §

Työterveyshuoltolain (1383/2001) 3 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettua maatalousyrittäjää koskevasta työterveyshuoltolain 12 §:n mukaiseen työterveyshuoltoon kuuluvasta tilakäynnistä tai työpaikkaselvityksestä aiheutuneet kustannukset korvataan valtion varoista. Korvauksesta vähennetään se määrä, joka korvataan sairausvakuutuslain (1224/2004) nojalla.

Valtion varoista korvataan enintään Kansaneläkelaitoksen sairausvakuutuslain 13 luvun 6 §:n nojalla vuosittain vahvistaman vuosittaisen yrittäjäkohtaisen enimmäismäärän perusteena oleva kustannus, josta vähennetään sairausvakuutuslain mukainen korvaus.

Valtion varoista korvataan lisäksi Työterveyslaitokselle sen Kansaneläkelaitokselle tekemän tilityksen perusteella maatalousyrittäjien työterveyshuoltoa ohjaavan keskusyksikön toiminnasta aiheutuvat tarpeelliset ja kohtuulliset kustannukset siltä osin kuin ne ovat enintään 10 prosenttia maatalousyrittäjien työterveyshuollon kokonaiskustannuksista.

Maatalousyrittäjien työterveyshuoltoa ohjaavalla keskusyksiköllä on oikeus periä maatalousyrittäjään kohdistamistaan palve-

Voimassa oleva laki

luista maksuja ja palkkioita. Maatalousyrittäjään kohdistetuista palvelutuotannon maksuista maatalousyrittäjällä tai kunnalla on oikeus saada korvaus siten kuin sairausvakuutuslain 29 §:ssä säädetään.

2 §

Tässä laissa tarkoitetut korvaukset myöntää ja maksaa kansaneläkelaitos asianomaisen kunnan tai kuntainliiton tekemän tilityksen perusteella noudattaen, mitä sairausvakuutuslaissa on säädetty työterveyshuoltopalveluista ja mitä niistä terveyskeskukselle työterveyshuollosta perittävistä maksuista ja korvauksista annetussa asetuksessa (984/78) on säädetty.

Ehdotus

luista maksuja ja palkkioita. Maatalousyrittäjään kohdistetuista palvelutuotannon maksuista maatalousyrittäjällä tai kunnalla on oikeus saada korvaus siten kuin sairausvakuutuslain 13 luvussa säädetään.

2 §

Tässä laissa tarkoitetut korvaukset myöntää ja maksaa Kansaneläkelaitos. Kun työterveyshuollon palveluiden tuottajana on kunta tai kuntayhtymä, tilakäynnistä ja työpaikkaselvityksistä aiheutuneet kustannukset korvataan kunnalle tai kuntayhtymälle sen tekemän tilityksen perusteella. Jos palvelujen tuottajana on työterveyshuoltolain 7 §:n 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu työterveyshuoltopalvelujen tuottaja, tilakäynnistä ja työpaikkaselvityksestä aiheutuneet kustannukset korvataan hakemuksen perusteella maatalousyrittäjälle. Korvauksen hakemiseen sovelletaan, mitä sairausvakuutuslain 15 luvun 5 §:ssä säädetään työterveyshuoltokorvauksen hakemisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaatuloa tehdyn tilakäynnin ja työpaikkaselvityksen kustannusten korvaamiseen sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa ollutta lakia.

2.

Laki**maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain 22 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 23 päivänä joulukuuta 1981 annetun maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) 22 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1043/1998, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

22 §

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksella on oikeus saada terveyskeskuksilta tämän lain 17 §:n 4 momentissa tarkoitetun vakuutusmaksujärjestelmän toimeenpanoa varten tarvittavat tiedot työterveyshuoltoon kuuluvista maatalousyrittäjistä.

Ehdotus

22 §

Maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslaitoksella on oikeus saada *maksutta työterveyshuoltolain 7 §:ssä tarkoituilta työterveyshuollon palvelujen tuottajilta* tämän lain 17 §:n 4 momentissa tarkoitetun vakuutusmaksujärjestelmän toimeenpanoa varten tarvittavat tiedot työterveyshuoltoon kuuluvista maatalousyrittäjistä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
 kuuta 20 _____ .